NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 3097

MỖI SỐ : 6 $ 02

NGÀY THỨ BA 18 MARS 1924

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE No 90

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI					
	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng	Nước ngoài	
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một việc trừ hại rất lớn cho nghề nông

Vừa đây ở Phi-luật-tân người ta đã định xong cái chương-trình trừ châu-chấu, theo như cái chương-trình ấy, thì người ta định trừ châu-chấu từ lúc nó đương có trứng để làm cho cái giống phá hại mùa màng ấy thật mất tích không còn sót được mống nào, người ta sẽ dùng một thứ bột chất độc giết cả trứng lẫn cái giống hại-trùng, những nơi rậm-rạp núi đồi mà sức người ta khó đi được tới nơi thì sẽ dùng máy bay mà lấy sàng sàng thứ bột chất độc xuống; cái chương-trình đó mà thi-hành được có thành-hiệu thì cái giống châu-chấu là một cái giặc lớn quấy nhiễu các nhà nông ở Phi-luật-tân từ xưa đến giờ hẳn đến ngày triệt hạ, mà các thứ nông-sản ở Phi-luật-tân sau này sẽ tăng tiến lên biết là chừng nào, thật là một việc trừ hại rất lớn cho nghề nông, những nhà nông nước ta cũng nên lấy làm chú-ý vậy.

Nghề nông mà muốn cho được thịnh-vượng phát-đạt thì ngoài những việc tự các nhà nông phải chăm chỉ săn-sóc đến như cày đất phải cho sâu, làm cỏ phải cho sạch, giống tia phải cho hợp thổ-nghi, phân bón phải cho đúng thổ-chất, giống mà phải có cách lựa chọn, thủy hạn còn phải để ý đến những giống vật phá hại mùa-màng như giống châu-chấu là giống làm hại nghề nông hơn cả ở Phi-luật-tân, cũng như ở xứ ta có giống chuột, giống heo rừng, giống keo, giống cào-cào, giống bọ-xít cùng các giống sâu cắn mạ, sâu dục cây vậy; những giống vật ấy làm hại nghề nông của người ta cũng không phải ít ỏi gì, nếu không nghĩ kế khu trừ thì dù cày bừa chăm, giống tia khéo, lựa giống tốt, bón phân kỹ, mà ba tháng trông cây, cũng không mong gì có một ngày trông quả, cái công khó nhọc tay bùn chân lấm cũng đến thành ra công ấy công toi.

Nói cái nạn châu-chấu của các nhà nông ở Phi-luật-tân thì người mình chắc ai cũng lại sực nhớ đến cái nạn chuột ở mấy tỉnh phía tây trong Nam-kỳ ta đã làm cho kẻ biết bao nhiêu nhà nông mình phải thất-điên bát-đảo, ruộng đất trong Nam-kỳ như vùng đó kể vào bậc phì-nhiêu nhất, cấm cây lúa xuống thì trông thật thấy tươi tốt lạ thường, mà rút cục chỉ để làm một mồi để ăn cho chủ chứ chủ tí-hết; vì thế mà những khu ruộng thật tốt vẫn còn bỏ hoang đến hàng vạn mẫu tây, các điền-chủ không ai dám bỏ tiền khai-khẩn, đành bạc cho trời, mỗi năm số thóc gạo xuất sản trong Nam-kỳ ta cũng thiệt mất không biết bao nhiêu mà kể; lại cái nạn kẹo ở Thanh-hóa, Ninh-bình năm trước, mùa rẻ mười phần mất đến tám chín, nhân-dân nheo nhóc khốn khó biết là nhường nào! Mà ngay vụ mùa năm ngoái ở Bắc-kỳ ta đây, mấy tổng về Thanh-oai, Từ-liêm ở tỉnh Hà-đông, Ân-thi, Kim-động ở tỉnh Hưng-yên, cái nạn bọ xít thật đã làm cho phương dân ấy một gốc dạ không còn, một hột thóc không có, suốt trong làng già trẻ lớn bé chỉ có một cách đứng đầu bờ mà than khóc với lũ thiên sư hành hùng; ấy là chưa kể đến mỗi năm hai mùa, chẳng xứ nọ thì xứ kia, nào sâu ăn mạ, nào sâu cắn dòng-dòng, làng nào đến mùa lúa cũng đã sắm-sanh lễ-vật lo tống tiễn hoàng trùng, mà ông thần hoàng-trùng cũng chẳng thấy ông ấy thương gì đến ai cả. Trưởng cái hại của các nhà nông ta về những giống ấy có dễ không kém gì cái hại về châu-chấu ở Phi-luật-tân vậy.

Người Phi-luật-tân có một cái nạn châu-chấu, còn chịu gia công cố sức, lợi-dụng được phương-pháp khoa-học mới để trừ tuyệt cái mối hại cho nghề nông. Nước ta chính là một nước chỉ sống về nghề nông mà nghề nông của mình hiện còn đương phải chịu biết bao nhiêu cái nạn như cái nạn châu-chấu ở Phi-luật-tân, nếu không nghĩ có cách gì phòng bị thì cái tương lai nghề nông của mình sẽ suy lạc đến thế nào! Nghề nông mà cũng suy lạc nốt thì dân-sinh quốc-kế của nước mình sẽ trông cậy vào đâu.

Ở các nước tiên-tiến bây giờ, nghề nông của người ta càng ngày càng phát-đạt, nông sản cái gì cũng vừa phong-phú mà vừa tu-mỹ hơn của mình nhiều, ta thấy người ta giàu thịnh mà ta hãm-hở, ta thèm thuồng, nhưng có biết đâu cái giàu thịnh của người ta là tự người ta trăm nghề trăm nghiệp đến tinh tiến hơn mình, không nói các nghề khác làm chi, nói ngay nghề nông là một nghề căn bản của mình chốc đã mấy ngàn năm nay mà đến nay cũng thua lụt kém người xa lắm; tức như cái chương-trình trừ châu-chấu ở Phi-luật-tân đó, thử hỏi các nhà nông ta biết đến bao giờ phát-khởi được, lại đến bao giờ mới thực hành nổi chăng?

Ta mong rằng trên chính-phủ có cái trách-nhiệm chấn-hưng thực nghiệp cho dân ta, dưới các nhà tư-bản có cái địa-vị dễ-xướng thực-nghiệp cho dân ta kíp thâu-thái lấy những phương-pháp mới lạ về khoa-học mà lợi dụng vào việc hưng lợi trừ hại cho nghề nông ta. Ta lại mong rằng những sự phát-minh của khoa-học trong thế-giới sẽ chỉ để dùng vào việc thực-nghiệp để giảm bớt cái sự tổn hại, rộng thêm cái đường sinh-hoạt cho người ta, có một ngày kia bao nhiêu những máy bay, tàu ngầm, súng lớn, thuốc ngạt đều là cái lợi-khí sinh sản của các nhà nông công thương, hiệu-dụng cũng rộng khắp đi cả mọi nơi, cũng như một cái lưỡi cày, một cái đầm cỏ nơi nào cũng có bán, nhà nào cũng biết dùng, giúp cho người ta mở-mang thực-nghiệp thì hay lắm.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 15 Mars 1924

Một tin đồn sai

Tin Beyrouth. — Các báo nước Thổ và nước Anh có đăng tin rằng trong một trận giao chiến kia, ba chục người lính Pháp bị hại. Ký-thực chỉ có một người lính tập xứ Syrie là bị hại mà thôi.

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 13 Mars

Một sở vô tuyến điện-thoại của Giáo-hội đô-thành

Tại điện Giáo-hoàng đã làm lễ khánh-thành một sở vô tuyến-điện thoại tiếp được cả tin-tức của Âu-châu và Mỹ-châu.

Cải chánh-sách lý-tài của quan Poincaré tại Nguyên-lão nghị-viện

Ngày hôm chủ nhật, nguyên-lão nghị-viện cũng làm việc. Nghị-viện bỏ 163 phiếu ưng chuẩn khoản nói về sự bãi cái độc-quyền chế và bán diêm. Số phiếu phản đối là 119. Trong các khoản về bản dự án tài-chánh, trước kia có khoản ấy là hội đồng tài chánh phản đối với tòa nội-các nhiều hơn cả. Còn các khoản khác thì chắc là nghị-viện cũng trung-chuẩn nốt. Buổi sáng và buổi chiều ngày thứ hai nghị-viện cũng làm việc.

Cavite, ngày 13 Mars 1924

Hoa-kỳ với Nhật-bản

Tin New-York — M. Henry W. Taft, hội-trưởng hội ái-hữu Nhật-bản có bẩm rằng nước Hoa-kỳ và nước Nhật-bản nên họp một thương hội-đồng để giải-quyết các vấn-đề có ích lợi cho hai nước, nhất là các vấn-đề quan-hệ về miền duyên hải Thái-bình dương.

Nữ-lưu nước Thổ

Bà nữ nước Thổ có đặt một cuộc hội-nghị để thỉnh cầu với nghị-viện bãi cái tục lấy nhiều vợ, và đặt pháp-luật làm cho việc ly-dị khó hơn.

Trung-hoa với liệt-cường

Tin Bắc-kinh. — Nước Trung-hoa có xin với chín nước ký tờ hòa nghị Washington đặt một cuộc hội-nghị để cho phép nước Trung-hoa mở rộng cái địa giới quan thuế, theo như các điều khoản trong hòa-nghị Washington.

Bay cao nhất thế-giới

Tin Paris. — M. Ladi Lecointe bay cao được 9.000 m. Nếu tin ấy đích xác, thì M. Sadi Lecointe chiếm khôi thế giới về việc bay cao.

Cavite, ngày 15 Mars 1924

Giáo-hoàng với người Nga

Tin Rome. — Đức Giáo-hoàng có gởi giấy cho các chánh-phủ hiện đã lập lại cuộc giao-tế với nước Nga, để khuyên các chánh-phủ nên cố võ làm sao cho chánh-phủ Xô-viết chớ ngược đãi những người Nga về Thiên-chúa giáo nữa.

Nhật-bản với Hoa-kỳ

Tin Washington. — Hồi tháng-thập tự Hoa-kỳ cho phép bổ đại-sứ Hoa-kỳ ở Tokio phát trái-đơn mà thu ở hội-ấy ba triệu về mười một triệu của Hoa-kỳ quyên để giúp nước Nhật trong buổi xảy ra cái nạn động-đất mới rồi. Số tiền ấy dùng để lập một cái nhà thương. Một nửa để làm nhà thương, một nửa để chi tiêu về việc duy-trì nhà thương.

Việc buôn lậu các chất độc ở Hoa-kỳ

Các quan tịch biên chiếc tàu *Orduna* của công-ty Cunard, vì tàu ấy buôn lậu các chất-độc. Tám người phải bắt. Trong số ấy có cả người đầu bếp. Các chất độc, và rượu whsky đều bị tịch-biên.

Cái nạn động-đất ở Costa Rica

Ở Costa Rica có tin đến nói rằng ở đấy vẫn động-đất luôn. Nhân-dân rất khiếp sợ.

Cavite, ngày 16 Mars 1924

Hoa-kỳ với nước Pháp

Các nhà tư-bản ở New York không có nhận được quan thống-lĩnh Coolidge, song quan thống-lĩnh có tuyên-bố rằng ngài rất ưng việc các nhà ấy cho nước Pháp vay tiền. Ngài nói chánh-phủ nên khuyến-khích việc các nhà ngân hàng Hoa-kỳ cho các chánh-phủ ngoại-quốc vay tiền. Ngài nói nước Hoa kỳ nên giúp cho Âu-châu tu-chỉnh lại nền kinh-tế.

Nước Ba-ty cũng muốn phế vua

Cái chương-trình của quan thủ-tướng nước Ba-ty có nói đến việc lập chính-thể cộng-hoa. Nghe đâu vì quốc-trưởng đã đi-du-lịch ở Âu-châu luôn, nên chánh-phủ bàn phế đi.

Nước Hy-lạp quyết chí phế vua

Các báo nói: Tòa nội-các Papanastasiou định đến ngày 2 mars này xin nghị-viện ưng chuẩn một khoản nói rằng cải chính-thể quân chủ bãi đi, và công bố cải chính-thể cộng-hòa. Tòa nói-các ha lệnh hủy những hình ảnh của vua Georges và hoàng-hậu Elisabeth ở các công sở.

Cái phong-trào trừ cái hại kỹ-nữ ở nước Nhật-bản

Hẳn nhiều người đã từng nghe cái tên nước « Hoa-cô » mà người các nước đã tặng cho nước Nhật-bản đó là có ý mỉa mai diễu cợt người ta nước ấy các nàng kỹ-nữ rất nhiều, khắp trong thế-giới để không nước nào nhiều bằng. Các hạng kỹ-nữ không những chỉ ở trong nước mà thôi, lại còn đi khắp các nơi, những chốn danh-đô đại-thị các nước, đều có các cô quốc gỗ đủ giấy thuốt-tha là-lượt đem sản phẩm mà đỡ các khách làng chơi. Các nhà thức-giả đều cho là một cách sinh hoạt đớn hèn, mà không hiểu cớ sao một dân-tộc có cái căn-tính tự tôn tự trọng như dân Nhật lại công nhiên tọa thị dung túng một số nhiều quốc-dân đi mại dâm như thế được. Năm kia đây ý chừng chánh-phủ Nhật đã nghĩ đó là một điều có quan-hệ cho quốc-thể nên đã có lệnh trừu hồi các hạng kỹ-nữ ở các nước về không cho đi như thế nữa. Tuy vậy nhưng ở trong nước vẫn còn nhiều, các nhà thức-giả trong nước ấy vẫn lấy làm một cái hại rất lớn muốn được trừ tuyệt đi mới thôi.

Mới đây nhân sau khi gặp cái tai nạn động đất, hội Kiều-phong của nữ-lưu ở Đông-kinh cùng với mọi người đồng-chí trong các giới, bèn đứng lên hết sức vận-động mọi cách để trừ tuyệt cái hại kỹ-nữ ấy, thì đều được người nước hoan nghênh.

Một viên giáo-thụ có mấy lời thống-xích về việc ấy đại khái nói rằng: Thế-gian có những hạng kỹ-nữ ấy thực là một tự rất hèn kém của loài người, vì đã đem một hạng người đồng-loại mà hãm vào nơi xấu xa nhơ nhuốc không khác gì các hạng cầm thú. Về chẳng bảy giờ cái vấn-đề phụ nữ đã là một điều chú trọng cho người thế-giới, mà trước khi giải quyết cái vấn-đề ấy là phải khiến cho nữ-giới phải biết tự lập lấy cái nhân-cách chính-đáng, vậy mà không trừ tuyệt được cái hại kỹ-nữ đi thì những kẻ kém về đường giáo-dục để bề làm trụy lạc cái nhân-cách lắm. Kỹ-nữ chia ra hai hạng: dâm kỹ và nghệ-kỹ; dâm kỹ là những hạng theo đòi ông thần mây trắng lắm; tám nghề bày chữ mập mờ mà đánh lẫn con đen, còn các nghệ-kỹ là những hạng lấy cung đàn tiếng hát, khéo nói giọng cười mà quyến dũ những hạng ăn chơi dào đểu. Cứ kể ra thì hạng dâm-kỹ có hại hơn là hạng nghệ-kỹ, vì hạng độ làm cho nhiều người phải chịu nhiều cái hại rất gớm ghê thê thảm, nhất là những người con giai vị ra thì cái hạng nghệ kỹ cái hại cũng không phải là nhỏ, vì thường thường làm cho cái gia đình của nhiều người đương vui vẻ mà hóa ra rầu lo tan, (cái hại nay ở nước ta có lẽ rõ thấy lắm, vì ta thường thấy có lắm tấn ác-kịch trong phần nhiều gia-đình vì đức ông chồng quá mê mệt về cái ngón đàn tiếng hát của chị em ở xóm bình-khang, đến nỗi vợ hờn con oán mà sinh ra nhiều nỗi éo-le). Tổng chi đều là có hại cả, muốn trừ cho tuyệt phải ra sức tiến hành.

Cái cách tiến hành của họ thực là nào nhiệt, lại có đặt ra đồng-minh đại-hội cùng nhau hết sức hô hào. [illegible] dựng những lá cờ to, có đề hai chữ « phế xương. » Tại Đông-kinh và Hoanh-tân những nhà lầu của các kỹ-nữ trong khi động đất đã bị đổ thì nay không được làm lại nữa. Còn những nơi nào hiện còn thì bắt phải đóng cửa ngay.

Người ta có kể chuyện rằng trong lúc đương bị cái nạn động đất ở về xứ Cát-nguyên có đến mấy nghìn kỹ-nữ bị các mẹ giầu giam cầm không cho chạy trốn thành ra khi nhà đổ mấy nghìn kỹ-nữ bị chết thiêu cả. Xem vậy thì đủ biết nước Nhật thực là một nước nhiều kỹ-nữ vậy. Cái đó đã thành ra một cái gốc hại đã sâu lắm không thay có trừ hẳn được không.

BẦU CỬ NGHỊ-VIÊN THƯƠNG-MẠI

Sáng hôm nay, từ 8 đến 11 giờ, tại phòng Thương mại Hanoi đã bầu cử 10 ông hội-viên Thương-mại Tây và 2 ông hội-viên Thương-mại ta. Kỳ này vì số người ứng cử không đông, cho nên việc cạnh tranh không có gì là hăng-hái cả.

Quá 11 giờ, mở phiếu ra thì số phiếu của mỗi ông như sau này :

Hội viên Tây

Số người dự bầu	168
Số người đến bầu	100
Số người gởi thư đến bầu	29
Số phiếu đủ lệ được bầu	49

Mười ông hội viên Tây được bầu là :

MM. J. Larrivé.	69	phiếu
J. Delaye.	67	—
Bellomet.	66	—
Chabot.	64	—
Damolle.	61	—
Gravereaud.	59	—
Péroud.	58	—
Le Bougnec.	56	—
De Louvencourt. .	56	—
Sylla Anziani. . . .	53	

Hội-viên ta

Số người dự bầu	265	
Số người đến bầu	22	
Số người gởi thư đến bầu	152	
Số phiếu đủ lệ được bầu	81	

Hai ông hội-viên được bầu là :

MM. Sơn xuân-Hoan	110	phiếu
Nguyễn-huy-Hợi	104	—

Ngày lễ tế Nam-giao

Kỳ trước bản-quán đã đăng tin ngày lễ tế Nam-giao định đến ngày 19 tháng hai ta tức là ngày 23 mars 1924.

Nay lại tục đăng cái chương-trình và nghi-văn ngày đại-lễ ấy đại lược như sau này :

Sáng sớm ngày 16, bộ Lễ cung đệ pho tượng đồng nhơn có cắm hốt khắc hai chữ trai-giới dâng vào Đại-nội để Hoàng-thượng xem vào đó mà trì-kinh từ hôm đó Hoàng thượng ngự thiện theo kiểu lợt (ăn chay) và xe hết thảy mọi điều rên giới ; qua ngày 17, bộ Lễ lại cung đệ các thứ lễ-phẩm tế-khí như là ngọc-bạch (ngọc và lụa) và các thứ sanh vật (trâu, heo, dê) và rượu đem nạp tại nơi thần-khố là nơi để đồ tế tự, từ đó thì sửa soạn các tế-phẩm hao soạn cùng việc trần-thiết đồ tự-khí và lau chùi tinh khiết các thần bài.

Ngày 18 Hoàng-thượng làm lễ ký-cáo tại Thái-miếu buổi sáng sớm ; đến 8 giờ thì ngự lên Trai cung là một nơi cung điện làm tại bên Đông-giao 11 giờ mai đến Trai-cung tại nơi ấy Hoàng-thượng sẽ lưu lại đến tối ngày 19 làm lễ tế giao khi Hoàng-thượng ngự giá xuất hành thì ở Kinh-đô có đặt mạng một vị Đại thần võ viện làm quan kinh-thủ (giữ Kinh-đô).

Chiều ngày 18 hồi [illegible] Hoàng thượng đặt mạng quan Cung-trở suất văn võ thần đình lên Giao-đàn diễn tập các lễ nghi đến khi vào làm lễ cho khỏi sai lầm.

Khi đã tập thí các nghi-văn lễ nhạc thấy đều làm giống như khi hành lễ, duy không đốt hương và không có tế phẩm mà thôi. — Lúc ấy thì những người được phép vào xem là :

1 Các quan Tây cùng gia quyến, trẻ con Tây trên 9 tuổi mới được vào, phục sức phải chỉnh-khiết, nhưng không được đem những người nô-bộc bản xứ theo hầu.

2 Các quan văn võ Nam-triều (đang quan) và các viên chức tòng sự cùng chánh-phủ Bảo-hộ nhưng phải có giấy cho phép vào, (mảnh giấy ấy có dấu đỏ), phục sức phải khăn áo đen quần trắng giầy đen và mang hai.

3 Các quan Thuộc-viên có giấy cho phép (giấy trắng) và các người thợ thuyền hoặc lính-tráng, những người được vào thì ở các áo có thắt giải lục mà khi ấy chỉ được vào đàn thứ nhì và thứ ba, đàn thứ nhứt thì không được lên.

Người Tây được che dù, người ta kê ông được đội nón, từ 6 giờ tối hôm 18 thì ở quanh đàn có lính Tây linh tập canh luân nghiêm nhặt cước tiêm ấy, chỉ các quan Tây được vào, nhưng phải mặc lễ-phục còn gia quyến thì không được, các viên Nam-quan đại-thần là những ông có mang dải vàng hoặc có bài ngà lớn ; chỉ như những ông thuộc viên không đính có công việc ở trong đàn Giao thì phải có giấy cho phép : thuộc viên giấy sắc trắng, đính-đính giấy sắc lục thì mới được vào, mà không ai được đem dù hoặc đội nón.

Đến khi 2 giờ bốn mươi (buổi khuya) thì cấm tuyệt không ai được vào ra, chỉ trừ ra những các vị quan Tây có giấy, cho phép riêng (giấy trắng) và các quan Nam-triều mặc lễ phục triều-phục, cầm không được ai hút thuốc và nói tiếng lo.

Lúc ấy chính là khi Hoàng-thượng cùng đình-thần làm lễ tế Giao tại trên đàn thứ nhứt thứ nhì từ 2 giờ 40 cho đến 4 giờ rưỡi thì đại lễ cáo thành. Đến 8 giờ ngày 19 ngự giá hồi loan.

Ấy là đại lược cái chương trình ngày lễ tế Giao sẽ sắp đặt như thế. —

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Những người ở nơi xa muốn đến cung chiêm ngày đại lễ thì phải đến trước những 3, 4 ngày mới có thể xin được giấy cho phép vào xem, vì mấy hôm ấy công việc ở bộ Lễ rất phân vân, mà giấy xin cho phép đều do ở đó cấp phát cả.

Lễ tế Giao năm nay có quan Toàn-quyền đến thị lễ, ngài sẽ cùng quan Khâm-sứ và các quan thủ-hiến các tòa sở vào thị lễ tại nơi viện đàn. Còn như những người Nam Bắc thần dân đến xem ngày đại lễ có lẽ đông lắm. Hiện nay các nhà khách-sạn đã sắp dặt sự tiếp đãi tân khách rất tươm tất.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 25 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư, 19 Mars 1924
S. Joseph
Âm-lịch
15 tháng hai năm Giáp-tí
Ngày Đinh dậu
Hành Hỏa, Sao Chẩn, Trực Phá.
KỴ : Loài-cầu, Hội hữu.
NGHỈ : Phá-Sốc, Hoại viên

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Mars 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 60.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 18 mars 1924* : 3%. 55.43. — 3% Thứ hoãn vốn dần 66.5. — 4%. 1917 58. 4%. 1918 58. — 5%. 1915 1916 69 40. — 5,% 1920 85 95. — 6%. 1920 82.

Lễ Nam-giao tại Kinh-đô. — Bản quán nhắc lại rằng đến ngày 19 tháng hai ta tức là đêm 22 sang ngày 23 mars hồi 2 giờ 40 tại Kinh-đô sẽ cử hành lễ Tế-giao, chứ không phải là ngày 24 mars. Sự lầm ấy là bởi mấy nhà in lịch Tây Nam cho tháng giêng là đủ mà tháng ai là thiếu.

Các ngài đọc báo muốn biết rõ chương trình ngày đại lễ ấy thì xin xem ở trang thứ nhất bản báo đã đăng tường tận và nhân tiện lại xin mách giùm các ngài cách thức đi từ Hà-nội vào đến Huế, qua những đường nào, tỉnh nào, đò nào, ai có AIA sẵn đi thì tiện lắm.

Những giờ phút sau đây là theo như cách-thức của bản báo phái-viên vào Kinh lần trước.

Đường từ Hà-nội vào Huế dài cả thảy là 669 *kilomètres*.

Ở Hà-nội đi lúc	12 giờ 45
Qua Phủ-lý	14 —
Qua đò Khuốt (chừng 12 phút)	14 — 40
Từ đò Khuốt đến đò Gián-khẩu có 5 kilomètres đi trong 8 phút	
Đến đò Gián-khẩu	15
Ở đò Gián-khẩu đi	15 — 03
Qua Ninh-bình	15 — 18
Qua cầu Hàm-rồng	17 — 06
Tới Thanh-hóa	17 — 30
Nghỉ Thanh-hóa ăn cơm trong một giờ	
Từ Thanh-hóa đi	18 — 30
Đến đò Ghép (tiền đò (1) 0 p. 50)	19 — 05
Từ đò Ghép đi	19 — 30
Đến đò Cầu-đôi (0 p. 3)	20 — 05
Sang đò	20 — 18
Đến đò Hồ (0 p. 30)	20 — 25
Sang đò	20 — 35
Tới Vinh	22 — 55
Ngủ tại Vinh, sáng hôm sau từ Vinh đi	6 — 45
Đến đò Bến thủy (0 p. 5)	6 — 57
Sang đò	7 — 10
Qua Hà-tĩnh	8 — 20
Đến trạm Hoi	9 — 20
Nghỉ lại ăn cơm, đi lúc 10	— 5
Qua Kỳ-anh	11 — 10
Đến Đèo ngang nghỉ lại 1 giờ (từ km 228 đến 234)	
Đến đò Ranh (0 p 5)	13 — 12
Sang đò	13 — 35
Đến đò Lý-hòa (0 p. 40)	13 — 52
Sang đò	14 — 6
Đến Đồng-hới	14 45
Nghỉ 15 phút đi lúc	15 — 1
Đến đò Quán-hầu (50)	15 — 20
Sang đò	15 40
Đến đò Minh-hương (0 p. 40)	17 21
Sang đò	17 — 33
Đò Điếu (Đông-hà) 0.40	18 — 10
Sang đò	18 15
Đo Quảng-trị (p 4)	18 — 35
Đến tỉnh Quảng-trị	18 — 50
Nghỉ 10 phút, đi lúc	19 00
Đò Phò trạch (p. 40)	19 45
Sang đò	19 51
Đò Phú ốc (0 p 4)	20 — 13
Sang đò	20 26
Tới Huế	20 53

Công là 16 cái đò và 669 kilomètres. Nếu ở Hà-nội và ở Nghệ đi sớm hơn và không dừng lại ngoan cảnh ở dọc đường thì có thể đến Nghệ và đến Huế sớm hơn nhiều.

Hạm-đội Anh tại Saigon. — Trong bữa tiệc mở tại phủ Toàn-quyền tối thứ bảy vừa rồi, quan Toàn-quyền và quan Tuần quả đốc Anh có đọc chúc từ mừng Anh hoàng và quan Giám quốc Pháp-pháp.

Rồi quan Toàn-quyền có đọc một bài diễn thuyết nhắc lại việc nước Anh nhập cuộc chiến-tranh vừa rồi cùng với nước Pháp mà hết công gắng sức ở trên cạn cùng dưới bể, ngài nhắc đến sự cứu trợ của các thành phố Anh đối với những miền nước cùng lưu huyết vì một chủ-nghĩa thì cái dây thân ái càng ngày càng chặt chẽ vậy. Sau ngài lại thay xứ Đông dương mà chúc mừng Đốc-đốc cùng quí-quyến đã tới đất này.

Đốc-đốc Leveson đáp từ có thuật lại lịch-sự việc kết giao của Pháp Anh tại miền Cực-đông và nói rằng hai nước bao giờ vẫn hiệp lực ở trên biển Đông mà bảo thủ cho sự văn-minh. Đốc-đốc nhắc lại sự giao hiếu của ngài đối với Thủy-quân Pháp ngày trước và nhất là đối với Đô-đốc Frochot rất thân-ái, khiến cho mối cảm-tình của người Pháp với người Anh mỗi ngày mỗi thêm khăng khít. Sau hết ngài cám ơn quan Toàn-quyền về sự tiếp đãi rất là trọng hậu.

Quan Toàn-quyền ra Bắc. — Chiều mai 19 mars hồi 6 giờ, quan Toàn-quyền sẽ biệt Saigon để đi Huế dự lễ tế Giao. Các quan đi với ngài là các quan cai-trị Châtel, Damiens và Dupuch cùng quan đại-úy Bernard.

Quan đại-sứ Pháp tại Bangkok — M. Pila là quan đại-sứ Pháp tại Bangkok cùng với M. Damour đã ở Vientiane đi ngày 17 mars, ngày hôm nay 18 tới Thakhek và ngày 19 tới Vinh. Các ngài ở Vinh sẽ vào thẳng Huế và sẽ gặp quan Toàn-quyền tại đó.

Cuộc công-thái Đông-pháp — Trong mấy dòng lời dặn các người trúng số công-thái ở mục *Cuộc công-thái Đông-pháp* » đăng số báo hôm qua, dòng cuối cùng vì máy in trệch mất 3 chữ (giấy biên nhận). Vậy nay nói lại cho rõ nghĩa là : « Khi nộp phiếu tại Kho-bạc thì sẽ có giấy biên nhận »

Rạp chớp bóng
CINÉMA PATHÉ
ở ngang chân Ngọc-sơn trông sang

Chương-trình từ thứ sáu 14 đến thứ năm 20 Mars 1924 :

THỜI SỰ PATHÉ JOURNAL
Chiếu phim ảnh
HỘT KIM-CƯƠNG ĐEN
Là phỏ-thiêu-thuyết rất hay của Jean Aicard tiên-sinh, có chân Hàn-lâm nước Pháp soạn ra.
Phim ảnh dài chia làm hai thời-kỳ.

THỜI-KỲ THỨ I
Sự-khổ thống một người vô tội
5 đoạn

CHARLOT VÀ CASIMIR BIỆN CƯỜNG VÌ ÁI-TÌNH
Chuyện rất buồn cười

Sau phần thứ ba chuyện Hột Kim-cương đen thì entr'acte

Thuyên-chuyển trong ngạch quan-lại. — M. Trần-Mỹ, tổng-đốc hạng nhì tỉnh Thái-bình nay tạm đổi về tòa nhì phủ Thống-sứ để đợi ngày về hưu.

M. Ngô-Bân, tuần phủ hạng nhất tỉnh Vĩnh-yên nay bổ quyền tổng-đốc Hải-dương thay M. Từ-Đạm sắp về hưu.

M. Trần-tán Bình, án-sát hạng nhất tỉnh Hà-nam, nay bổ quyền tuần-phủ Ninh-bình thay M. Lê-v-Thức sắp về hưu.

M. Phạm-gia Thụy, án-sát hạng nhất tỉnh Bắc-giang nay bổ quyền tuần-phủ Vĩnh-yên thay M. Nguyễn-văn-Hảo.

M. Đào-trọng-Vận, án-sát hạng nhất tỉnh Lạng-sơn nay bổ quyền tuần-phủ Thái-bình thay M. Trần-Mỹ.

M. Phan-đình-Hoè, án-sát hạng nhì tỉnh Bắc-giang vẫn đổi đi Bắc-giang vẫn giữ chức cũ, thay M. Phạm-gia Thụy.

M. Bùi-phát-Tường, tri-phủ hạng nhất tạ phủ Quốc-oai (Sơn-tây), được thăng án-sát hạng nhì đổi hàm Hồng-lô tự thiếu-khanh và bổ đi án-sát Bắc-kạn thay M. Phan-đình-Hoè.

M. Lã-huy-Chước, tri-phủ hạng nhất tại Yên-bình (Tuyên-quang) nay bổ quyền án-sát Hà-nam thay M. Trần-tán-Bình.

M. Trần-lưu-Thừ, tri-phủ hạng nhất tại phủ Quảng-oai (Sơn-tây), được thăng án-sát hạng nhì đổi hàm Hồng-lô tự thiếu-khanh và đổi đi án sát Lạng-sơn thay M. Đào-trọng-Vận.

M. Dương-tự-Trác, tri-phủ hạng nhì tại Kiến-thụy (Kiến-an) được thăng tri-phủ hạng nhất, đổi hàm Hàn-lâm viện thị-độc và đổi đi tri-phủ Quốc-oai (Sơn tây) thay M. Bùi-phát-Tường.

M. Ng-văn-Đào, tri-huyện hạng nhất tại Trực-ninh (Nam-định) được thăng tri-phủ hạng nhì, đổi hàm Hàn-lâm viện thị-giảng và đổi đi phủ Yên-bình (Tuyên-quang) thay M. Lã-huy-Chước.

M. Ng đình-Hòe, tri-huyện hạng nhất tại Tiên-du (Bắc-ninh) được thăng tri-phủ hạng nhì đổi hàm Hàn-lâm viện thị-giảng và đổi đi phủ Kiến-thụy (Kiến-an) thay M. Dương-tự-Trac.

M. Ng-huy-Xương, tri-huyện hạng nhì tại Thạch-thất (Sơn-tây) nay đổi đi Trực-ninh (Nam-định) thay M. Ng-văn-Đào.

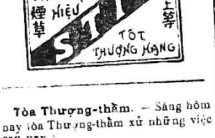
M. Ngô-đăng-Đấu, tri-huyện hạng nhì tại Kim-sơn (Ninh-bình), nay đổi đi Tiên-du (Bắc-ninh) thay M. Ng-đình-Hòe.

M. Phan-duy-Tiếp, tri-huyện hạng ba tại Đại-từ (Thái-nguyên) nay đổi đi Thạch-thất (Sơn-tây) thay M. Ng-huy-Xương.

M. Hoàng-đức-Tân, tri-huyện hạng ba tại Thủ-nguyên, nay đổi đi Đại từ thay M. Phan-duy-Tiếp.

M. Hoàng-đức-Hàm, tri-huyện hạng ba tại Phù-thọ nay đổi đi Kim-sơn (Ninh-bình) thay M. Ngô-đăng-Đấu.

M. Phan-văn-Định, tri-huyện hạng ba tại Ninh-bình nay đổi đi Lang-tài (Bắc-ninh) thay M. Bùi-duy-Hòe.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Lừa đảo. - Mme Thị-Cả buôn bán ở Haiphong có giao cho Đặng-đức-Thuật số tiền 3 000 đồng để thay quyền đong lúa bắp ở Hưng-yên. Tên ấy nhận số tiền trốn đi tau một cái nhà đáng giá 500 đồng mà lúc bắt được khám trong mình hãy còn 15 cái giấy 1 0 đồng. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Đặng-đức-Thuật 8 tháng tù 25 quan và bắt phải bồi 3 062 đồng cho Mme Trị-Cả. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tù, phạt tiền và giảm tiền bồi thường xuống 3 000 đồng.

Đấu tờ bất tương. - Trần-văn-Tạo, nấu bếp cho một người Tây, một hôm nhân chủ đi vắng, ăn trộm than đem bán lấy tiền. Tòa án Trừng trị Hanoi phạt Trần-văn-Tạo 3 tháng 1 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm y án, nhưng cho được hưởng án treo, vì tên ấy trước chưa can án bao giờ.

Còn những việc nữa phiên tòa buổi chiều đang hồi.

Ngạch Học chính. M. Lê-văn-Ngọc, cô bằng Tiền-học, nay bổ giáo-học tập sự tại trường khu Nam Hà-nội, thay M. Trần-văn-Vượng tạ thế.

Melle Ng-thị-Thanh, được bổ trợ-giáo tập sự.

Melle Ng-thị-Bé, được thăng trợ-giáo phụ tá lương mỗi tháng 15 đồng.

M. Vũ văn-Uông, có bằng Thành-chung và bằng Tiểu-học, được bổ giáo học tập sự.

Tiệc thọ. Đến ngày chủ-nhật 23 mars này, MM. Lê-đình-Ngan và Lê-vinh-Bảo sẽ mở tiệc mừng tôn-nghiêm năm nay lên thượng thọ thất tuần. Tiệc mừng mở tại quí quán làng Khương-thượng, tỉnh Hà-đông. Bản-quán xin có lời mừng cụ và hai ông.

Sắp có một tập « Ngọa-du Trung-kỳ danh-thắng. — Nghĩa là một tập ảnh đủ các nơi danh-thắng trong Đế-đô và các tỉnh Trung-kỳ. Ông Nguyễn-lan-Hương chủ hiệu Hương-ký nay mai ở Huế ra, sẽ in thành tập bày tại hiệu Hương-ký trước cửa nhà thờ chính Hanoi, để hiến các ngài đồng-bang đến xem không mất tiền.

Mở trường. — Nay mở một trường Sơ-học Pháp-Việt tại làng Thượng-đội, tổng Thượng-đội, huyện Kim-thành, tỉnh Hải-dương.

Nay mở một trường Sơ-học Pháp-Việt tại làng Kệ-sơn, châu Lương-sơn, tỉnh Hòa-bình.

Nay mở một trường Sơ-học Pháp-Việt tại làng Trà-lĩnh, châu Khương-lang, tỉnh Cao-bằng.

Nay mở một trường Sơ-học Pháp-Việt tại làng Ban-gia, châu Hà-lang, tỉnh Cao-bằng.

Một việc bội tín và mạo chữ — Chiều theo trát của quan Dự-thẩm Hanoi, ngày hôm qua sở Mật-thám đã cho bắt M. Ng-v-Đinh 31 tuổi, nghị-viên tư-vấn nguyên chủ rượu Thái-bình về một việc bội-tín và mạo chữ trong việc buôn bán.

Ngạch thư-ký. M. Đỗ-duy-Chính, thư-ký hạng nhất ngạch tòa Sứ, được thêm hạn nghỉ một năm nữa, kể từ ngày 15 mars 1924 trở đi.

Ngạch cô-đớ. — Cô-đớ thực thụ hạng năm Đặng-thị-Sen ở Thái-nguyên, được phép nghỉ 15 ngày, lĩnh cả lương.

Cô-đớ thực-thụ hạng năm Mai-thị-Thoa. ở Vĩnh-yên, được nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng, tháng đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Cô khán-hộ thường hạng tư Văn-thị-Lý, ở Phúc-thọ, nay đổi đi Phúc-yên, thay cho cô Nguyễn-thị-Thu ở Phúc-yên nay đổi về nhà thương Hà-nội.

Cô khán-hộ tập-sự Văn-thị-Lý, đã trúng tuyển kỳ thi ngày 12 novembre 1923, nay được bổ khán-hộ thường hạng tư.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.03
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp kẽm kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . . 0 . 20

Xem tiếp

Bạch tuyết lưu ngân. — Đó là tên một cuốn tiểu-thuyết mà bản quán đã chọn lựa được để dịch đăng tiếp theo cuốn tiểu-thuyết *Đá biết tuổi vàng* còn kỳ nữa là hết. Cuốn đó là ngôn tình tiểu-thuyết, nhưng có ý trang nhã. Truyện tả một người con gái có văn-tài, có hiệp khí, trải bao nhiêu nỗi éo le khe khắt mà mối tình chung cùng ai đề-đình, vẫn một lòng sơn sắt không dời. Tưởng cũng là một thiên giải hoại, xin để hiến các bạn độc-giả mua vui trong khi tửu hậu trà-dư.

CHỚP ẢNH KIM-VÂN-KIỀU

Hôm thứ sáu vừa rồi, ở rạp chớp bóng Palace có chớp thử phiếm ảnh truyện Kim-vân-Kiều mà phần nhiều các ngài có giấy mới đến xem đều đeo kính của hiệu Ly-seng-Bảo, 42, phố hàng Bồ, vì rằng thứ kính ấy đeo mà lại nhã nhặn, các ngài muốn dùng nên đến mà mua. Hiệu ấy có cả đồ trang-sức bằng vàng bạc thực và bán đủ các hạng đồng-hồ nữa.

Bội tín. — M. Dahms là đại-lý nhà ngân-hàng Marseille nhà ở đường Quan-thánh số 3 - kiện Tòn-thất-Hóe bội tín mất 365 cái giấy bợp đồng lĩnh bạc và trốn đi mất.

Một cái thây bọc giấy bỏ trong thúng — Sáng hôm nay hồi 7 giờ 10 người ta thấy một cái xác con gái chừng bốn tháng vứt ở đường Orléans, ngay dưới gầm cầu đá xe lửa, bọc giấy bìa nâu bỏ trong một cái thúng.

Các tin vặt. - Ng-v-Thức 30 cuộ ở phố Bắc-ninh, ăn trộm một con dao của Ng-tuội-Hiên ở phố Ấy và Trần văn Tu 32 tuổi, nhà ở phố Bờ-sông chứa đồ ăn cắp ấy đều phải bắt giam.

Ng-v-Lộc 17 tuổi, ăn cắp một cái khánh vàng của Mme Ng-thị-Cả, nhà ở phố Thuốc-bắc, số 60. đã phải bắt giam để xét.

Ng-duy-Khôi làm thợ in ở Thọ-quan (Hà-đông) có trát của tòa án Hà-đông bắt về việc đánh chết người thì nay sở Mật-thám đã bắt giải vào Hà-đông.

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Khuyến-học hội. Nhân dịp tứ tuần đại khánh đức Kim-thượng, quan Án Nguyễn-đình-Toàn có nhờ bản bội đăng yết và thu nhận một kỳ văn tập có giải thưởng, đầu đề là «Nghĩ bản niên cung ngộ ngã... Hoàng-thượng tứ tuần hạ biểu » Giải nhất 15p. rồi nhì 10p giải ba 3p. Bài nào từ 17, 18 đ làm trở lên mới được dự thưởng, bản hội phải đầu từ tháng sau cho đến 31 Mai 1924 thì hết. Văn bài gửi cho viên thư-ký hội khuyến-học tỉnh Bắc-ninh thu nhận, khi nào hội-đồng điểm duyệt xong, sẽ lại đăng yết ngày bình và mời các nhà văn-sĩ đến nghe.

Xin các ngài đề tên và chỗ ở vào đầu quyển cho rõ và gửi thêm một con niêm để tiện khi trả lại.

Khuyến-học hội cẩn cáo.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

58 76

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BỘI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển hàng trong khi tiêu-hậu trà-dư !

Chủ bút liền đến chỗ cửa sổ trông xuống đường, hỏi lâu không nói. Một lát cười lên mà rằng :

— Chà ! Chà ! Đàn chuột trong hang, nó kéo ra mới đông chứ ! Trong thành này tàng ô nạp cấu có đến 50 vạn con người. Cứ bụng tôi thì tôi nói cho kẻ dương-đờ biết để lâu rồi, nhưng ngặt vì người nước Anh ta, tự tin quá lắm, không một lúc mà nói cho họ chuyển được. Các nhà chấp-chính cầm cái vận mệnh quốc gia ở trong tay, ngày thường chỉ biết ăn cho no, mặc cho ấm, tiền cho nhiều, quan cho to, ngoại giả không còn biết cái chi chi cả ; ai cau cũng chẳng nghe, ai nói cũng chẳng được. May mà việc nó chưa phát, còn có thể cứu lại, không thì còn chi là nước, còn đâu là nhà, ngoại binh nó chưa đến nơi mà giang san đã sớm mất vậy.

Chủ bút còn đang nói lẩm nhẩm một mình, thì tôi hỏi :

Tiên-sinh ơi ! Bây giờ loạn dân thì nhiều, cảnh binh thì ít, làm thế nào mà dẹp được yên ?

Chủ bút nói :

Đại binh đã kéo đến kia, tôi vừa tiếp được điện của tư-gia, bao nhiêu điện tuyến của các công sở đều bị loạn dân nó cắt đứt hết. Ông ra mà xem ! Hiện-binh đã đang xe sẵn cối xay đến. đi đâu có mấy viên tướng rất giỏi, chắc rằng có thể dẹp yên.

Bấy giờ chúng tôi đều nhìn cảnuống đường, thấy cảnh-binh đã thua chạy, loạn-dân nó đang ra sức đuổi theo ; lại thấy đại-binh cũng đã có người thua chạy, thấp thoáng trong đám lửa đạn, trông rõ quân hồng-y kỵ-sĩ, cưỡi ngựa sắc tro, súng nổ liên thanh trên mặt đất ngổn ngang những thây người chết, phần nhiều là những thây lính tuần-cảnh cả.

Phút chốc bỗng thấy đạn súng cối xay rào rào như mưa, trên phố người chết chồng đống lên, không còn biết bao nhiêu mà kể. Tôi vội dắt nàng Á-đức-nhĩ đứng lánh vào trong. Từ khi có súng cối xay bắn ra, chỉ thấy trong bóng lửa, loạn-dân luống cuống, nhiều đứa giơ tay lên mà đỡ đạn, nhưng mấy thằng tướng của chúng nó, vẫn còn cứ hăng hái thúc quân vào đánh, song đạn nổ tứ tung, chạm phải là chết, hấy giờ ít loạn-dân, trừ phi cái chước ba mươi sáu, không còn có chước gì hơn. Thật chẳng khác như bóng kim-ô vừa rang trời đông, bao nhiêu sương tuyết ban đêm tức thì tiêu tan, không còn thấy dấu vết đâu nữa.

Ông chủ-bút hơi thở hổn hển, như người mang cái chí nặng vậy, quay mặt lại nàng Á-đức-nhĩ mà rằng :

Nửa giờ nữa thì bảo in xong, tôi sẽ xin cho đưa một số đến để tiền-thư duyệt lãm.

CHƯƠNG THỨ XXXX

Một ngày hôm ấy báo ra, mà người toàn Âu đều như điện dật. Từ khi có báo ra đời đến giờ, chưa có bao giờ lại có một cái tin kinh-hoàng đến như thế. Một tờ giấy chỉ có nửa đồng điện xi, mà trên tờ quân-vương đại-thắc, dưới đến phủ-thuong đại rồ, dưới nữa đến ba hộ cùng dân, đều như người ngủ mê mà sực tỉnh dậy, bàng hoàng bỗi hỏi như dại như ngây. Bài xã-thuyết ở trang đầu, in bằng chữ to, chia làm năm vấn-đề, làm ra lời bách tính cật vấn chánh-phủ.

Điều thứ nhất hỏi :

« Chánh-phủ có biết hiện nay Đức quốc nó đồn binh trong quân cảng nước nó một vùng tám mươi Anh-lý, 18 vạn hùng-sư, súng đạn lương thực đủ cả. Quân ấy chỉ nay mai, bất thời nó kéo đến nước Anh. Vậy mà các nhà chấp chính nước ta, các ngài có biết không không biết ? »

Điều thứ hai hỏi :

« Hiện nay trong quân-cảng nước Đức, chỉ để toàn những hạng quân già tàu cũ, để nghênh-tiếp hạm-đội của ta, còn bao nhiêu cường-binh tinh-hạm, đều phục sẵn cả ở hai bên hải-giáp, đợi khi ta về, sẽ ám-xạ ngu-lỗi mà đánh đắm hạm-đội của ta. Chánh-phủ có biết chăng ? »

Điều thứ ba hỏi :

« Chánh-phủ có biết trong thành Luân-đôn nay hiện đã có hơn 20 vạn người Đức, toàn thị là những người cường tráng cả. Binh nhật giả danh làm bồi bếp, để yểm sức tai mắt người đời ; hãng ngày vẫn thường thao diễn đồ binh, tuân thụ hiệu lệnh, y như lúc đi hành quân vậy. Chúng nó ại nay đều đã chỉnh bị sẵn sàng, chỉ việc xoa tay ngồi đợi, được lệnh tức thì khởi lên làm loạn đấy thôi. »

Đ ều thứ tư hỏi :

« Chánh-phủ có biết gần đây đại-quân nước Đức đóng ở bên sông Lai-nhân, có ý muốn giúp cho Hungmôn-đậu thân-vương về nước phục-tích. Một nhà trinh-thám nước Pháp, trong hai ngày giời, thám ra được nhiều việc rất mới lạ. »

Điều thứ năm hỏi :

« Ngày nay các báo nước Mỹ đăng tên những nhà phú-thương ở Mỹ-châu, đem tiền cho thân-vương vay để mưu việc lập lại nền quân-chủ. Những việc ấy chánh-phủ có biết không ? »

Ở dưới lại thêm mấy câu kết đoán như sau này : Thiên-hạ có một hạng người ngu, chỉ ngu mà thôi, lại có một hạng người ngu, cái ngu đến chết người hại của. Chánh-phủ nước ta, trước kia không biết xét đoán, thế thì mới là cái ngu hạng trên mà thôi ; nay đã biết mà còn cứ u mê, thế thì thật là cái ngu một dân hai nước vậy. Nếu quả thực các nhà chấp-chính đinh khua Anh-dân vào đất chết, thì ngô-dân cũng tự hữu quyền lực, đuổi lũ ngu-nhân đi, để làm cái kế tự toàn. Nay bản-báo phụng mệnh vạn dân, yêu cầu với chánh-phủ hai việc : Một là bắt giữ chiếu hôm nay, phải lập tức cho một chiếc khoái-tầu-đinh, truy hồi hạm-đội nước Anh. Hai là chánh-phủ phải mau mau cho gọi hạm-đội ở Địa-trung hải về, để mà phòng ngự ngoại binh, bảo-thủ bờ cõi. Dư-luận thì oanh oanh liệt liệt, kích thích lắm vậy.

Báo vừa ra, thì trong một giờ, dân tâm rất là phẫn khích. Trong mười giờ thì chánh-phủ khai lâm thời hội-nghị, và gọi điện-thoại mời Ước-Hán chủ-bút vào dự hội-đồng. Ngay ngày hôm ấy, hai việc của nhà báo yêu cầu, chánh-phủ đều thi-hành cả, còn như chiến dự bất chiến, thì hai việc ấy hãy còn huyền đó chưa quyết.

Chiều hôm ấy bốn người chúng tôi đều đến cả nhà kha-huynh tôi. Cách-tư-Thắc ngồi chễm chện lên ghế rồi nói :

Hãy biết phá được cái âm mưu của chúng rồi, thế là hơn cả, còn như đánh hay chẳng đánh thì cũng chẳng làm gì. Mai đây mà xem, các báo nước Đức tất rồi lại lải miệng ra mà chế bàn, lưỡi không xương, nói gì mà chẳng được. Nhưng quyết nhiên không đến nỗi đánh nhau đâu, Đức muốn đánh Anh thì tất phải làm thế nào cho Pháp đứng trang-lập thì Đức mới dám. Bằng không thì cho ăn kẹo cũng không dám công nhiên tuyên chiến, chỉ chực dùng gian-mưu để phá hoại thôi quân của mình mà thôi. Mưu đó chúng tất sức để nắm nào, song tôi vẫn để tâm đó xét từng tí. Kinh tạ Thượng-đế ! Gian-mưu của chúng nay đã bại lộ rồi. Từ đây về sau tôi cũng không can dự đến việc nước nữa.

nữa),

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không thêm bớt điều gì, những hình lạ, làm trò cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin trẻ xét và so sánh cho, kẻo nhầm to lắm!

Ngày mồng 7 tháng mười-một-kỷ-Đinh-tỵ-thứ ba, tức Novembre, phong tặng bài nhân phẩm rằng:

Chiếu nay đã đem phong tặng cho MONTÈS quả hồng, có chữ nhân một thẻ ngọc bổ để tặng ngự dùng qua rất hay, đúng nên gọi là thường, trước lạc phẩm thì gọi cho qui giọng phòng nhã-đang để là thưởng-thức.

Khâm thử.

« Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư và báo nay.

PHÚ-THỌ

Thân gái giữa đường. — Ngày 16 Mars chuyến xe lửa Lao-kay về Hanoi, khi tới ga Vĩnh-châu có một người đàn-bà Tàu vì trên tàu không có nhà xí mà phải xuống ga lấy, đến khi xe chạy, lên không kịp, người đàn bà cứ thẳng đường xe lửa mà chạy theo xe, khi ngang đường bị hai đứa tân bạo bóc lột hết cả áo quần. May người được bình an, chạy về tới ga Thanh-ba, thuật chuyện lại như thế, rồi đi chuyến xe lửa cuối cùng về Hanoi.

Vậy hãy hỏi Công-ty hỏa xa Vân-nam thu của hành khách hàng tư bao nhiêu là tiền mà còn đợi đến bao giờ nữa mới chịu nghĩ đến việc đặt nhà xí cho các toa hành-tư ?

T. K. lai cảo

THÁI-BÌNH

Lợn lại chân. — Mới đây, ở làng Phong-mẫn thuộc huyện Đông-quan (Thái-bình) có một nhà nuôi một con lợn sề để được mười con, có một con cái có hai chân trước, còn chân sau thì không có, nó chỉ nhảy, không đi được, nhưng cũng đương sống, con lợn vẫn còn sống. Lạ thay xưa nay các giống vật kỳ-dị cũng nhiều, nhưng bây giờ mới có lợn hai chân là một, chắc cũng bởi từ lúc bẩm sinh ở trong thai con lợn mẹ nó như thế, nếu người không biết, sẵn lòng tin nhầm, đã cho là vật quái gở chi đấy.

T. V. B. lai cảo

HƯNG-HÓA

Một sự mong mỏi. — Cái nạn hỏa-tai ở làng Đào-tá, tưởng chẳng nói thì ai cũng biết. Hiện tình khổ sở của làng ấy không thể nói sao cho xiết. Hiện bây giờ, con ngột ngạt quần, lần lộn trên đống đất đống cát, đáng thương nhất là những ông cụ già đầu tóc bạc, sẩu, bã không ăn được, chỉ cắn gặm và cái khổ đi hết nơi này sang nơi khác, để cầu chút lòng từ thiện của các nhà hảo tâm cho.

Ấy là nói những khi tạnh nắng, bằng rét mười như mấy hôm nay, thì dành chịu ẩm ẩm một nỗi mà chờ ông thần chết đến rước đi là xong đời. Ô! thà chết cho còn biết nhắm tanmang, buông chi ta, mà đông-bào ta gặp lúc hoạn nàn, mà ta cứ vẫn vui sao cho đành? Nghe đâu ông chủ rạp hát Phú-thọ và mấy ông nữa có bàn nhau xin phép quan trên diễn-kịch lấy tiền giúp cho làng ấy. Nếu quả được như thế, thì quý hồ gì bằng, một miếng khi đói bằng một gói khi no, thật là phúc đức cho làng Đào-xá.

Cẩn-văn-Khiêm lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Tờ thông tư nói về việc bành chó dại. Về sự chó dại cần mấy lâu nay ở các nơi hương-thôn cũng đã hết sức trừ khử nên đã thấy giảm nhiều lắm. Nhưng việc trừ khử của Nhà-nước định thi chỉ giết những con chó dại chạy rông ở trên đường là đủ. Mà lâu nay có lắm lời đồn-ngoa bảo rằng nhà ai có chó chạy rông hoặc cần người thì phải phạt đến hai ba chục đồng. Vậy nay lục đăng tờ thông-tư về việc ấy ra sau này để độc-giả chư tôn tường-tất:

« Quan Khâm-sứ Trung kỳ thông-tư cho các quan Công-sứ các tỉnh, quan Đốc-lý Đà-nẵng (trừ tỉnh Đông-nai-thượng-ngoại) đặng hay:

Ở Trung-kỳ, gần đây bệnh chó dại đã có nơi phát, bệnh ấy là một cái tai-hại dữ-dội, phải ngăn ngừa cho riết mới có thể tránh khỏi.

Ở hạt Thừa-thiên, chỉ trong hai tháng đã có ba người chết về bệnh ấy, quan thầy thuốc tuy hết sức chữa trị mà không cứu được.

Thế thì những phương-pháp phòng ngừa nói trong nghị định ngày 2 tuần mười năm 1916 và trong chỉ-dụ ngày 21 tháng mười năm 1917, *tưởng* cơ chưa được chu thỏa: Số là vì nhân-dân khinh thường mà các quan An-nam thừa-hành lại không hết sức, nên chi những văn-thư ấy thành ra như không. Hiện nay những chó vô chủ chạy thẳng đường quan cũng nhiều. Mỗi khi có con nào biết là chó dại, thì người ta đánh chết ngay, nhưng trước khi nó đã cắn lấy qua các con khác thì người ta không có thể biết, nên bệnh chó dại truyền-bá ra càng ngày càng nhiều.

Vậy nên thông tư nhờ các ngài thương đồng với các quan An-nam cùng các quan thuộc về quyền thống-trị của các ngài đốc sức thế nào, bề trên đường cái quan thấy có chó chẳng kể là thế nào đều đem đánh chết ngay mới hợp. »

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Tàn nhẫn chi thế? — Mới đây, tôi một làng kia, huyện Hoằng hóa, có hai thầy thừa lệnh trên về làng ấy trồng đậu, các người trong làng bồng con bế cái ra xin trồng đông lắm. Vì người đến đông quá thành ra cứ phải chen chúc nhau, một thầy thầy thế, lên cứ ra oai cầm roi vụt liền. Thương hại thay lắm người mang con đi trồng đậu ngờ đâu đậu không trồng được lại bị thương mà về, ai ai cũng ta than về sự trong việc làm phúc mà lại gặp kẻ tàn nhẫn ấy.

Đ.-m.-Ph. lai cảo.

QUẢNG BÌNH

Con ai đem bỏ chốn này? — Trên cánh đồng làng Phú-ninh, giữa đám ruộng lúa xanh um, có một đứa hài-nhi mới lọt lòng mẹ, dãy mình những vết máu tươi, nằm trần trường phơi thân dưới ánh sáng ta-dương chói lọi, miệng vẫn khóc nỉ-non, khách qua đường, xa nghe tiếng khóc. Một người đàn-bà kia, động lòng thương quyết tìm cho ra đứa bé, may gặp được mấy thằng chăn trâu, chúng mới kể rõ đầu đuôi tình-trạng rằng: « nguyên hồi một giờ chiều chúng thấy một người đàn-bà lạ mặt, không phải người ở làng này; áo quần tử tế, có đeo đồ nữ-trang, từ đường xa xấu xăm bước vào cánh đồng đó, rồi lúc đâu, chúng cũng ngỡ là đi có việc cần, ngờ đâu càng lâu càng vắng, mãi chẳng thấy ra, chúng mới chú ý đến, xem thử người thiếu-phụ ấy vào đấy làm gì, thì chúng lại thấy được nhiều cái quái-trạng là mặt nữa, thấy người ấy nấp vào trong bụi cây rậm giữa đồng, mà xem bộ ngồi đứng chẳng yên, trông ý đau đớn nhọc mệt lắm, cứ thế non hai giờ đồng-hồ mới thấy người ấy trở ra. Lúc bấy giờ chúng mới rủ nhau vào xem tận nơi, thì té ra người này đẻ-hoang, thấy một đứa bé nằm trên đám lúa xanh, mà đã chôn dau rồn cần thận rồi. »

Người khách qua đường có từ-tâm ấy nghe xong câu chuyện rõ ràng đầu đuôi; cùng với lũ mục-đồng vác ẩm đứa bé này ra, may nó còn sống, nhưng xem chừng nó đã nhọc đuối đi rồi. Đứa bé này béo tốt nỡ nang lắm, mới chịu được những nỗi bạc-đãi của người mẹ, khi mới lọt lòng! không thì đã tắt nghẽn trên đám lúa non từ bao giờ rồi, còn chi nữa? Đã thảm-hại chưa? Người đâu mà nhẫn tâm đến thế? Than ôi! Mẫu-tử tình thâm!

Khi người đàn bà có lòng tốt ấy đem đứa bé về được nửa đường, lại có một người đàn ông chạy đến xin lĩnh về nuôi. Người đàn ông này một là bố đứa bé ấy, hai là người nhà cửa người đàn bà kia.

Ôi! con ma tình-dục làm hại biết bao nhiêu là mạng con người! Ghê chưa?

(Xem trang thứ tư).

CÁO-BẠCH

Ai lên Phố cát

Phố cát là nơi đức Thánh-mẫu bi-hành ngài ở đây linh ứng hơn nơi khác, vì rằng ở đó là nơi tinh-tích, lâu nay các qui khách thành-tâm đi lễ không có nơi ăn chỗ nằm, nhiều người cũng ngại.

Nên chúng tôi nay xin lập một cửa hàng, sắm các thức đồ lễ, « cỗn, gỏi, xôi, oản, bánh trây, hương vàng, oản văn », như các qui-khách ở xa không tiện đưa đi, thì đến đó chúng tôi xin có dủ, và có nhà ngủ, có các thức ăn tây nam, xin các qui khách có lòng đi lễ thì chiếu-cố cho.

Nay kính-cáo,

TRẦN-VĂN-TÀI

3870

HỘI-ĐỒNG ICM

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU. là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Pon E. CHATAIGNEAU.

Y. M. GRENIER.

3894

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 18 mars 1924

CHỈ THẢM TƠ MÀNH

Khách tình mượn tiếng nam mô
Sóng tình chìm nỗi nhấp nhô vì tình.
Cán cân tạo hóa vô tình.
Nhường ai vinh hiển tại mình đa đoan.

Tối thứ tư 19 mars 1924

HÀN PHỤ CƠ TÂM

Vì ai nên cớ sự này.
Người vênh vào mặt kẻ cay đắng lòng
Tưởng còn chi nữa mà mong.
Nhục vinh bỏ ứng nọ trong cơ giới.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc: các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2917

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MAY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2945 MẬU THỊNH kính cáo.

AI MUỐN CÓ NƯỚC SUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước suối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BÀ CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế **NHÀ BÀ CHUÔNG** mà mua muối Sels Vichy.

Ta nên chú ý!

Thuốc tây kể thì nhiều thứ thuốc công-hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì duy có một vài thứ. Là những thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm chế chán mới đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Độ rầy có một thứ thuốc trong mấy thứ rất hay ấy thật là nổi tiếng trong y giới, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

chuyên-trị những chứng lở chốc, mụn nhọt, dầu danh, gai gạo, nhứt là những chứng đã dùng nhiều thuốc khác mà chưa khỏi, như là đau xương, phá độc, khi huyết không được thông, thành ra nhức đầu, đau tim, đau lưng, đường tiết, giang mai còn sót độc tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng nó mới được.

Kỳ này không đủ chỗ kể dông dài những lương tình của thứ thuốc ấy, xin để kỳ sau sẽ nói rành mạch hơn.

Nhưng ai có bệnh phải dùng nó nên đến mua ngay tại hiệu

Ông CHASSAGNE

là Bào-chế độ nhứt hạng ở phố Paul-Bert, số 59

ngay cửa hiệu Gô-đa và ngay bờ hồ Hoàn-kiếm.

Duy có hiệu ấy được đặc-quyền bán thứ thuốc đó mà thôi.

2957

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Bông pháp Yên-thảo công-ty

HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giáo phố hàng Gai số 83

防海內河

泰金號 IE 茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tam, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điếm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỳ các hiệu chè:

KIM-THÁI hiệu sư-tử; CÔNG-THÁI hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140

Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2101

So 85

BÌNH SƠN LÁNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đầu mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhà ngọc phan châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào đánh bẫn-hào xác-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

...Hôm ấy *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* lại ra ngoài thành, tìm đến khu vườn hoa *Hoàng trang* để định dò-la tin tức mỹ-nuân ở trên lầu kia, nhưng chẳng những không thấy bóng hồng vào ra, mà cả bài thơ họa vần ở trên tường hồi trước, bây giờ cũng đã quét với sạch.

Hai chàng buồn-rầu, về qua đến đấy, đã vào ngồi uống rượu từ trước ở tửng trên lầu. Vừa uống được mấy chén rượu thì trông thấy *Tống-tín* và *Trương-di* vào ngồi uống rượu ở tầng dưới.

Hai chàng giật mình kinh-sợ mà bảo nhau rằng:

— À! Thế ra hai anh này cũng cùng nhau tiến Kinh!

Bình-như-hành toan xuống lầu hỏi chuyện thì *Yến-bạch-hạm* gạt đi mà rằng:

— Ta hãy thử nghe xem chúng nói chuyện gì.

Hai chàng phục ở khe vân gác, ghé tai nghe trộm, nghe thấy hai người bàn đi tính lại, chỉ lập mưu để tâu bậc cái việc *Sơn* tiêu-thư đối với *Triệu-tung* và *Tiền-hoành*, bấy giờ nín lặng không dám lên tiếng, đợi cho chúng uống rượu xong ra đi, rồi mới cùng nhau thương-lượng.

Bình như-hành nói:

— May mà chúng không biết ta, nếu biết ta ở đây, tất lại sinh chuyện lôi-thôi vậy

Yến-bạch-hạm nói:

Tiểu-đệ vẫn đoán là *Trương-di* tất tiến Kinh để muốn kết duyên cùng *Sơn* tiêu thư. Tiểu-đệ nghĩ rằng nhờ cái thanh-thế của quan Lại-bộ thượng-thư thì chúng có chút hi-vọng ai ngờ lại đến nỗi bị một phen si-nhục.

Bình-như-hành nói:

— Hai chúng ta vào khảo-sát văn-thơ, dẫu chẳng nên chuyện gì, nhưng không để nỗi bẽn xấu, chỉ tiếc rằng chưa được giáp mặt *Sơn* tiêu-thư mà thôi.

Yến-bạch-hạm nói:

— Cứ như ý tiểu-đệ thì nên nghỉ thì *Sơn* tiêu-thư chẳng qua được tiếng đó mà thôi chứ văn-tài cũng đến thế là cùng. Lúc trước tiểu-đệ còn mong mỏ được tiếp-kiến *Sơn* tiêu-thư, nay nghe thấy *Trương-di* lập mưu như thế, nếu ta còn quanh-quẩn ở đây thì chẳng những thêm lụy cho tiêu-thư, mà hai ta cũng vì tất đã được trong-sạch vậy.

Bình-như-hành nói:

— Đã đành rằng ta không đến nỗi nhưng nay mai thân-phụ *Trương-di* dáng sợ, tất thế nào cũng cố cái tên *Triệu-trung* và *Tiền-hoành*, bấy giờ gỡ sao cho thoát!

Yến-bạch-hạm nói:

— Nếu hai ta chính thật tên *Triệu-trung* và *Tiền-hoành*, đến để khảo-sát văn-thơ thì là một lẽ đương-chính. Có dùng lời dâm-đãng để cùng nhau bỡn-cợt hay không, còn có thể biện-bạch được, cũng chẳng sợ chi. Chỉ vì chúng ta đều thay họ đổi tên, đến khi bấy giờ, *Trương-di* nhận biết tên thật của ta, tâu với thành thượng. Thánh-thượng cho là học-thầu tiến-cử, triều-đình khâm-triệu, mà ta đám trái lệnh không đi, lại đi thay họ đổi tên, lẻn vào Kinh-thành mà bỡn-cợt một người tài-nữ của thánh-thượng đã ngự ban, thế thì thật là cái tội rất to vậy.

Bình-như-hành nói:

— Đại-huynh nghĩ rất phải! Bây giờ biết làm thế nào?

Yến-bạch-hạm nói:

Hai ta tiến Kinh, vẫn định tìm vào *Sơn* tiêu-thư để cầu hôn, nhưng mối lương-duyên ấy có lẽ đã hết hi-vọng. Tiểu-đệ còn mong về người mỹ-nữ ở trên lầu kia, may ra hoặc có phận nào, nhưng đó tìm chẳng thấy tăm-hơi, cũng là một câu chuyện hão. Cả đến nàng *Lãnh-giang-tuyết* của đại-huynh, cũng mịt mù nào thấy bóng hồng. Hai ta lưu-lạc ở đây, tưởng cũng vô-vị! Trong bài thơ của con thị-thiếp xướng-họa cùng đại-huynh hôm trước đã tỏ ý rằng chẳng sương muốn nện cầu Lam, tất phải ganh tài khôi-giáp. Nay kỳ thi hương gần đến, chi-bằng ta hãy lui về mà cần chút công-danh. Khi thành danh rồi, bấy giờ sẽ lại tìm đến *Lam-kiều* thì may ra còn có lối vào vậy.

Bình-như-hành nói:

— Lời bàn của đại-huynh, thật là có lý! chỉ sợ khi ta đến đây lần nữa thì vật đổi sao dời,: *Vân anh* đã đính-ước mà kết-duyên với *Bái-hàng* (1) vậy,

(1) *Bái-hàng* là danh-sơi thuở xưa được giáp năng *Vân-anh*, tức là điển « Chẳy sương nện cầu Lam » vậy.

Yến-bạch-hạm nói:

Sơn tiêu-thư năm nay tuổi mới đôi tám, còn có thể đợi được. Huống-chi làng phú qui người tài rất lí, mấy khi đã có *Bái-hàng*!

Bình-như-hành nói:

Cứ lời đại-huynh nói thì *Sơn* tiêu-thư còn có thể đợi được. Chỉ sợ *Lãnh-giang-tuyết* của tôi, khó lòng mà đợi được nhau. Nếu vậy, ta nên mau mau thu-xếp trở về.

Hai người bàn định xong, lại uống thêm mấy chen rượu nữa, rồi đứng dậy xuống lầu về trọ, bảo người nhà thu-xếp để hành-lý, sáng hôm sau dậy thật sớm, đi ra ngoài thành. Trong khi đi đường, hai chàng chuyện trò cười nói, không đến nỗi buồn-rầu cho lắm.

Một hôm, đi đến địa-phận *Sơn-đông*, trên con đường hẹp, bỗng gặp bọn quan-quân rầy qua, tiền hô hậu ủng, một chiếc quan-kiệu đi trước, sau lưng lại có hơn 10 chiếc ngựa theo hầu, huyên-náo la thường. *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* bất-đắc-dĩ phải xuống kiệu, tìm chỗ hơi rộng, đứng tránh ra một bên, để nhường quan đi.

Không ngờ khi quan-kiệu tới nơi, bỗng có tiếng ở trong kiệu truyền bảo quân lính rằng:

Bay hỏi xem hai chàng thư-sinh đứng bên đường kia có phải là *Yến-bạch-ham* và *Bình-như-hành* đó không?

Yến-bạch-hạm và *Bình-như-hành* nghe tiếng, vội vàng nẻng nhìn trên kiệu thì thấy quan *Vương* đốc-học. Hai chàng không đợi cho quân-lính phải hỏi, liền cúi chào trước kiệu mà rằng:

— Bẩm, chúng tôi chính là *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành*.

Quan *Vương* đốc-học nghe nói vui mừng, vội-vàng truyền bảo quân lính rằng:

— Bay mau mau mời hai chàng tới nhà dịch-trạm ở phía trước kia để ta hỏi chuyện.

Nói xong, kiệu liền đi ngay. Quân-lính mời *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* lên kiệu đi theo. Đi trong và dặm, đã đến nhà dịch-trạm. Quan *Vương* đốc-học mời vào, hai chàng bắt-đắc-dĩ phải vào bái-kiến. Quan *Vương* đốc-học mời ngồi, hai chàng chối-từ không dám.

Quan *Vương* đốc-học nói:

Cứ ngồi! Trong khi đường-sá, không hề chi điều ấy!

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Một trận mưa quí hóa. — Ngày hôm 12 Mars, từ hồi ba giờ sáng nổi cơn mưa thật to, mãi đến chiều hôm 13 mars mới ngớt. Trận mưa này đáng giá nghìn vàng, bao nhiêu điền hòa hoa quả đều gặp chẵn cả. Thực là đại hạnh-phúc cho nông-gia.

Thế là vụ lúa tháng năm sắp đến đây chắc được thập phần phong nẫm.

QUẢNG-NGÃI

Mộ lính. — Ngày 4 mars nhà nước sức dân trong hạt phủ Bình-sơn, huyện Sơn-tịnh và phủ Tư-nghĩa đến lính để lựa lính khố-đỏ và lính đi Bắc-giang (Bắc-kỳ). Bữa ấy có một quan thầy-thuốc, một quan ba, một quan hai và một quan một ở Tourane vào lựa. Dân ba phủ huyện đến mộ rất đông. Lựa 3 ngày xong, được 110 người, nghe nói trong số ấy, nhà nước lựa 70 người đi lính khố-đỏ, còn 10 người đi lính Bắc-giang.

BÌNH-ĐỊNH

Đã có lúa mới. — Đồng điền các nơi cấy sớm, thì lúc này đã bắt đầu gặt lẫn lẫn, những ruộng cấy được sớm thì khá, có lúa; còn những nơi cấy muộn thì coi bộ thua kém; Vì bị trời xưa rày vắng mưa, nên cây lúa phơi tim lụn hết nhiều.

Vì vậy mà đoán được mùa tháng ba tới đây cũng không được sung mãn cho lắm.

Khí trời nóng nực. — Theo như cả năm trên thì tháng giêng tháng hai trời hay làm dông, làm tố, thường có mưa xuân, cho nên khí trời im mất được; có nồng nực cũng là đầu tháng ba sắp tới.

Mà năm nay mới đầu tháng hai mà nắng chang chang, mưa không có, gió không, hoa, khí nồm, khí bấc. Vì vậy mà thiên hạ đau ốm nhiều, thường gọi là cảm, thương hàn nóng lạnh, mà thật là chứng bệnh ghịp.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : theo mua báo thì phải trả tiền trước. Vậy các hiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không. Có tiền gửi theo giấy mua thì xin nhớ biên rõ lại. Mua báo từ giữa tờ trăm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

BỆNH NHỨC ĐẦU
như cầm linh đâm vào

Khi mới phải đau thì thấy nhức đầu, đau mặt, rồi sau sinh ra bệnh chóng mặt. Hai bên thái-dương thấy đật mạnh, tai thấy ù-ù, người bệnh thì thấy đau nhức lo-lắng sinh ra đau gáy. Rồi thì chuyển-động đến cả tâm can, sinh ra đau tức, đật gân, trống ngực, lấp các đường mạch máu (mạch máu sưng lên, sáy sát các mạch máu, trí-hạ), não nãi. Những đau bà thì kinh-nguyệt bất điều, mà đau-đớn lo-lắng, huyết không được sung-túc, thường hay ra mồ hôi, sức khỏe gầy dần đi. Ông vậy ai muốn khỏi, thì cũng không khó gì, chỉ đáng thử thuốc :

Dépuratif Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh căn đã mấy phải từ trước. Bảy giờ các gân cốt lại vận-động như thường.

Thực là một thứ thuốc rất thần-hiệu, chữa khỏi kể có đến hàng nghìn bệnh sâu mãn càng bệnh ở ngoài da.

Bệnh đã nặng, đã lâu, đã chuyển sang bệnh gì mặc lòng, đừng thử thuốc nặng thì kết sạch, mà không còn một thứ bệnh gì ở ngoài da nữa, như bệnh cái cam ở mặt, bệnh lang-ben hắc lào.

Thuốc « DÉPURATIF RICHELET » nay có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu !

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémenceau — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ lạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả dòng cáo thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

2023

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

nên các ông đã từng đủ các mọi thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua lọ thuốc hiệu POMMADE ROYER, dùng đã ngay lập tức mà chẳng khỏi liền.

Ở Paris nơi các hiệu bào chế DEPOT, 295, R. St Martin Ở Hanoi bán tại hiệu Dr. CHASSAGNE

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của **Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ **hoa-hồng**.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu này chế ra để làm tiêu và khiêu hẳn những bệnh ra các thứ

RẺ VỊ BỊNH ĐAU LẬU

Trong 292 người A hấp dẫn thuốc nầy thì lành bình hết 291 người

(Ý theo ủy phiếu của những ông đã chữa)

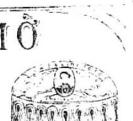
BÁN TẠI SỞ SPECIALITÉS PEYRARD 43, Rue de Constantine, ALGER và cùng các phẩm thuốc rẻ danh

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhầm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 48, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2002

SÁP MỠ

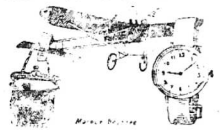
PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

28, Rue Hàng Bồ, Hanoi

皮人什舖寶華行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tế ra sắm đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, nga, xứ, cối để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiều khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, cem ngay đến bản hiệu cũng xin nhất luật tối đãi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA. Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2032

THUỐC HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP
MẠNH MẼ
BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA
26, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酗補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晌合香啞每吝啞受啞疆飲啖補

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2899

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN	Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé	THỜI GIỜ XE CHẠY
Hạng nhất tây ngồi : 30$00		*Ở Vinh đi.* — Chủ-nhật : đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé nghỉ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.
Hạng nhì ta hay đi : 20$00		
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.		*Ở Thakhek về.* — Thứ sáng thứ ba chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé nghỉ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hỏa. 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

LỜI BÁN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy cho 1 trước 2 giờ

Nên đi ngay kẻo mưa đến không đi được nữa.

Service provisoire

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rút số 63 hoặc lợi (Obligation Panama đi hết), Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn tại 15 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp-đồng. (Nhưng nếu nộp ngay 60 đồng một lần, có thể được quyền nhẹ-hơn, như là nộp 60 đồng bắt đầu là được ngay rồi cái trái-đơn trong mười năm sau có thể là nào thì mình được lĩnh nguyên 63 đồng bạc tiền rồi vậy, và đến hạn trái-đơn trong số có lẽ 100 000 lớp trong đến 1 000 quan, có nhiều lẽ lắm. Mỗi tuần đơn trong số thế nào cũng trúng một lần 1 000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có năm lần rút số, hạn 3 triện là.

Như vậy mua trái-đơn thì nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CỨ NHỮNG LỜ SAU NÀY :

250 lô.	500.000 quan	250 lô.	5.000 quan
250 lô.	250.000 —	1.320 lô.	2.000 —
250 lô.	100.000 —	13.200 lô.	1.000 —
250 lô.	10.000 —	1.790.000 trái đơn hoàn lại tiền	400 —

Mua trên có mười quan nữa, không phải trả thêm chi cả. Mỗi lần rút số đi nhiều đơn một mối bằng bỏ số trái đơn trong số, không phải trả tiền. Các số bỏ trong bằng ký đồng với số trái-đơn. Số nào trúng bằng, cần nhà có trái-đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong hợp-đồng riêng ngày 23 Mars 1906. Bản hiệu ấy là một bản hiệu rất chắc chắn, giữ gìn cho nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES
HANOI — HAIPHONG

Đáng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi